

impunându-și trăirea ei până la lepădarea de sine, credința nu e o haină de care te poți lepăda la anumite împrejurări, pentru a te adapta vremelniceii lor, și cu atât mai puțin — cum cred unii — o concepție impusă, la o vârstă când nu poți judeca, de mediul în care trăiești.

Privită astfel, credința pentru care stăm de veghe la acest post de apărare al Bisericii noastre, (în cadrele *Astru-lui*), nu e în funcție de anumite interese sau vremelnice legi impuse din afară, ci e o *intensificare a legăturilor pe care le avem, prin Isus Hristos, cu cerul, peste oameni și timp, în vederea câștigării lui după moarte*. Numai pornind dela această concepție superioară, cuvintele Mântuitorului: „Nu vă temeți de acei ceucid trupul“, dau sufletelor noastre puterile necesare de a primi și a fi gata de lupta ce ni se impune. Inarmați cu această credință, să privim cu fruntea sus, plini de încredere, viitorul, zăvorând prin disciplină atacurile stărnite de dușmanii Bisericii noastre care prin uneltirile lor diavolești vor încerca să ne lovească.

Emil Al. Micle

25 ani de Unire. Un sfert de veac dela Marea Unire, după veacuri de sbuciumată suferință trăită în Arcul Carpațic, care ne este leagăn și din care nici o putere de pe lume nu ne va clinti. Un sfert de veac dela sfânta Unire: prilej de evocarea mândră a acestor milenare suferințe, din care ne-am tors puterea și legea veacurilor însăși.

Peste noi se ridică, ocrotitor, întemeietorul celei dintâi uniri, Mihai Vadă Viteazul, cu legământul său de Arhanghel, poruncind dreptatea pământurilor lui. Și tot astăzi trosnetul de trupuri de martiri, sfâșierea pe roată a lui Horia, răsună în urechile Românilor ca jertfa lui Crist la care ne închinăm. Nimeni, nimeni din neamul nostru nu va uita niciodată pe eroii și martirii Transilvaniei noastre, ai libertății noastre, ai dreptății noastre.

1 Decembrie este prilej de închinare re-

„Eu din lume v'am ales... Dacă ați fi din lume, lumea ar iubi ce este al său, dar pentru că nu sunteți din lume, ci Eu v'am ales din lume, de aceea lumea vă urăște“, zice Domnul. Iată aici e deslegarea enigmei, de ce a fost așa de mult pomegrit și persecutat acest ierarh român, unic în felul său.

În adevăr, stând cu el de vorbă, puteai citi în fața sa ascetică și blândă de călugăr, atâta nevinovăție și atâta curăție de suflet, că îți se părea, că omul acesta în adevăr, nu este fiu al veacului nostru prezent, ci al oarecărui veac din cele zise primare ale Bisericii lui Hristos. Îți părea oarecum asemănător lui Spiridon al Trimitundeii sau lui Pafnutie sau Serapion al Egiptului, cari luptau în luptele lor mai mult cu blândețea și smerenia, decât cu argumentul și cu dialectica.

La Vlădica Gurie nu valora nimic politica lumii, pe care nici n'o înțelegea și nici n'o practica, deși aceasta de mai multe ori l-a pus în mari încercături. El nu știa să facă pe lingușitorul față de cei ce purtau semnele puterii vremelnice. El nu se temea decât de Dumnezeu, căruia a înțeles să-i slujească cu credință, și să-și facă datoria în propovăduirea adevărului, oriunde s'ar fi aflând.

Dar când îți ieși asupra-ți un astfel de rol, trebuie să ai asistența unei forțe vii. Să te simțești mereu ajutat, mângăiat și protejat de brațele unei mame, care să te știe înțelege și să te susție ca pe un fiu iubit al ei...

În câmpul de luptă, singur în felul său

cunoscătoare pentru toți acești implinitori ai unității noastre, iar celor care la 1 Decembrie 1918, prin sângele, prin jertfa, prin voința sau înțelepciunea lor au unit pământurile încercate de războiu ale Regatului, de creștele încercate de veacuri ale Transilvaniei noastre, un gând de neuitată grațitudine și o mărturie de respect, îndemn pentru azi, liniște pentru mâine. 1 Decembrie 1918 să ne fie strana de credință românească din care să privim uniți, încercările pe care destinul le-a abătut nedrept asupra pământului Transilvaniei noastre. Să ne fie poruncă și legământ în ceasurile grele pe cari le străbatem.

Transilvania nu este pentru noi un pământ, un teritoriu, o provincie. Transilvania suntem noi toți, este sufletul nostru... și nimeni nu ne poate avea întregi, fără suflet. (Prof. *Mihai Antonescu*).

Blăjenii acum un sfert de veac

3) de Dr. Coriolan Suciu

Blăjenii au simțit nevoia să țină contact mai strâns cu publicul românesc din Ardeal, pentru a-l informa în continuu despre evoluția chestiunii naționale. — De aceea, de pe la mijlocul lunii Noemvrie, ziarul „Unirea“ începu să apară zilnic, ca „Nr. de propagandă“.

În micul orașel dela îmbinarea Târnavelor zilnic se perindează gărzii naționale din comunele învecinate, ca să presteze înaintea Catedralei jurământul față de Consiliul Național Român. Intelectualii blăjeni le țin cuvântări patriotice în sens panromânesc, cuvântări, cari se transformă în entuziasm pentru gardiști și de multe ori în răgușeală pentru oratorii cari nu se menajează nici în aceste zile mohorite de sfârșit de toamnă, cu negură, ceață și răceală.

Solia președintelui Wilson privitor la recunoașterea legitimității aspirațiilor naționale ale Românilor, e împărtășită tuturor celor cari se perindă prin Blaj, ca o solie de mântuire din cătușele robiei milenare ungurești.

Mitropolitul Gurie, a suferit mult, tocmai din lipsa unei astfel de mame înțeleghătoare, care trebuia să-l ocrotească și să-l sprijinească, pe copilul cu adevărat *nevinovat*...

A cunoscut el însuși lipsa acelei adevărate mame care nu-și abandonează niciodată copiii? ..Și-a dat el seama?.. Putem spune că da, a cunoscut și a înțeles, și aceasta mai mult ca alții și după cât știm a și suferit consecințe pentru o astfel de convingere. Odiñoară un Atanasie al Alexandriei, alt mare surghiunit al vrurilor, a știut să găsească sufletul mare al acestei mame, în *Sfântul Iuliu Papa Romei*. Mitropolitul Gurie, dacă n'a făcut altceva, a deschis totuși gura de mai multe ori în această chestie.

A fost chiar acuzat de frații săi din Sinod de hrănitor de *idei catolice*. Faptul acesta îl face să fie considerat de noi ca un pioner marcant în pregătirea mării uniri, care va trebui să vină odată, căci deși n'a fost în mod efectiv unit, însă în suflet el dorea unirea, și deci e vrednic să fie socotit printre marii binevoitori ai *unirii*, alături de Dr. Paulescu, de marele Nicolae Iorga și de alți mari Români, cari au văzut și-au voit binele sufletesc al acestui popor. Noi punem cu dragoste și cu cinste pe Mitropolitul Gurie în galeria românilor filo-catolici și-l binecuvântăm ca Dumnezeu să-l ierte și să-i facă veșnica odihnă cu dreptii în Împărăția Sa.

Veniamin Monahul

Garda națională din Blaj se transformă în Consiliu Militar, în urma numărului mare de ofițeri, cari, reîntorși de pe front, își pun serviciile la dispoziția Consiliului Național din Blaj. Căpitanul Ioan Munteanu trece de inspector al gărzilor naționale, iar locul său de comandant al gărzii din Blaj îl ia căpitanul Virgil Pop.

Duminecă, în 17 Noemvrie 1918, a avut loc în Catedrala din Blaj, cu o ceremonie impresionantă, *depunerea jurământului solemn* al tuturor membrilor Consiliului Național local, al Gărzilor Naționale și al tuturor Reuniunilor și Corporațiilor din localitate.

Cu acest prilej la Sf. Liturghie, în locul ecteniilor pentru domnitor (Împăratul-Rege), s'a rostit ectenia: „Pe preainalta noastră stăpânire națională și pe marele sfat al Națiunii române — Domnul Dumnezeu să le pomenească întru împărăția sa“, iar corul a intonat „Deșteaptă-te Române“. — La ieșirea cu darurile Păr. vicar Dr. Vasile Suciu, președintele Consiliului Național, care pontifica, a pomenit „Pe Eroii noștri de pretutindeni, pentru al căror sânge ne-am învrednicit să ajungem măreția acestor zile“.

La sfârșitul Liturghiei, în fața altarului s'au închinat drapelele, iar toți cei prezenți, cu mâna pe inimă, sau ridicând trei degete, au jurat credință Consiliului Național Român Central, rostind după vicarul Dr. Vasile Suciu următoarea formulă de jurământ: „Eu... jor (sic) atotputernicului Dumnezeu, cumcă întru toate voi fi cu credință și supunere către Consiliul Național Român din Ungaria și Transilvania. Conștiu de datorințele ce le impun vremurile istorice de azi, jor că în toate manifestările vieții mele voi fi fiu credincios națiunii unitare române și nu voi ridica mâna mea asupra fraților mei, locuiesc pe orice fel de teritor politic. — Așa să-mi ajute Dumnezeu“.

Cronicarul acelor vremi, relatând scena depunerii jurământului, încreștează: „A fost o clipă mai solemnă probabil ca aceea din 1848“. (Ziarul „Unirea“ din 19 Noem. 1918).

Cu un „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu“ (Te Deum) și cu un „Deșteaptă-te Române“ s'a încheiat slujba solemnă a depunerii jurământului blăjenilor, slujbă dela care au ieșit cu toții extaziați de măreția clipelor ce le-a fost dat ca să trăiască.

Un prânz de gală la Mitopolie, cu toaste înflăcărâte, brodate pe tema idealului național și a unirii tuturor Românilor, a fost finalul zilei de 17 Noemvrie 1918, zi, care s'a înscris cu litere de aur în analele Blajului.

În timpul acesta soldații români începuseră să treacă Carpații, fiind așteptați cu adevărată dragoste frățească, ca niște eliberatori.

Aruncând o privire retrospectivă asupra evenimentelor din Noemvrie 1918, trebuie să ne oprim și la actul politic de un deosebit curaj și perspicacitate al Consiliului Național Central Român dela Arad, care prin ultimatul său din 10 Noemvrie 1918 a cerut guvernului național maghiar din Budapesta, prezidat de contele Károlyi Mihály, predarea imediată a puterii depline de guvernare asupra teritoriilor locuite de Români în Ardeal și în Țara Ungurească, în 26 județe, cari urmau să fie cărmuite de un guvern român cu reședința la Sibiu.

Guvernul Károlyi a cerut telegrafic Consiliului Național Român, prin ministrul naționalităților dl Jászai Oszkár, prelungirea termenului ultimului care expira în 12 Noemvrie 1918, la orele 6 d. m., cu încă 12 ore.

În dimineața de 13 Noemvrie dl Jászai

sosea la Arad, însoțit de o delegație numeroasă, în vederea începerii tratativelor cu delegații Consiliului Național Român.

Tratativele au început în localul Prefecturii județului, în aceeași zi. — Ministrul Jászi a propus Românilor, în numele guvernului maghiar, transformarea teritoriilor din Ungaria revendicate de Români, într-o confederație de autonomii cantonale după modelul Eidgenossenschafturilor din Elveția. Le recunoștea Românilor o largă autonomie administrativă, dar cerea să se mențină integritatea de stat a Ungariei. — La urmă strecura amenințarea cu bolșevismul spunând că: „Incheierea păcii care va sosi, nu e în mâna lui Foch și a celorlalți generali, cari, precum am văzut la Belgrad (Jászi fusese în delegația pentru încheierea armistițiului, condusă de Károlyi, și menționează mai târziu — în revista „Napkelet“ din Cluj, Nr. 23 din 1921, unde și-a publicat memoriile, că abia s'a putut stăpâni să nu-i arunce în față generalului Franchet d'Esperey cuvintele: „Les vainqueurs sont toujours boches“), întru nimic nu se deosebesc de războinicul Hindenburg și Ludendorf, ci republica sovietului european, consiliul muncitorilor și consiliul militar vor încheia-o“. — Și tot pentru intimidare le mai amintea Românilor, că „chiar ieri guvernul rus a acreditat ca ambasador ungar al republicii de soviete rus pe deputatul Rakovsky (bulgarul trădător, refugiat din România în Rusia), care mai bine cunoaște situația României și a Românilor din Ungaria. Acestea vor decide pacea și nu imperialiștii cu sabia“ (Cfr. Ion Clopoțel, *Revoluția din 1918 și unirea Ardealului cu România*, Cluj, 1926, pp. 85—87).

Iar un alt delegat ungar, Bokányi Dezső, reprezentantul Consiliului național maghiar din Budapesta și al partidului social democrat din Ungaria, a amenințat cu Internaționala, declarând că va apăra în fața acesteia concepția dlui Jászi.

Vasile Goldiș, în numele delegației române a declarat, că răspunsul Consiliului Național român la propunerile guvernului maghiar, făcute prin d. Jászi Oszkár, se va da cu toată greutatea necesară numai după sosirea la Arad a dlui Iuliu Maniu, a cărui venire a fost anunțată dela Viena (I. Clopoțel, o. c., p. 87).

(Va urma)

Vaticanul și prizonierii

Un mare gânditor al Bisericii apusene spunea, la sfârșitul veacului al XIX-lea, că Papalitatea cu forța sa morală și spirituală este ultima nădejde a Europei.

În actualul război total și global putem afirma că Papalitatea este o ultimă speranță nu numai pentru continentul îmbătrânit de suferințe al Europei, ci și pentru restul lumii întregi. Azi, popoarele aproape în unanimitatea lor, își îndreaptă privirile spre Vatican.

Vaticanul este singurul organ internațional, care judecă și sancționează cu sancțiuni morale încălcările aduse de beligeranți dreptului internațional al războiului.

Dreptul internațional, — cea mai tânără ramură a dreptului, — nedispunând nici de un tribunal internațional, nici de sancțiuni materiale, găsește un puternic sprijin și apărător în instituția internațională a Papalității.

După doctrina creștină, dreptul fiind o emanațiune a divinității, și dreptul internațional nu este altceva decât pozitivizarea unui mănunchi din legile morale divine în diferitele convențiuni internaționale, cum sunt

cele dela Haga din ani 1899 și 1907 privitoare la legile și obiceiurile războiului.

Dacă dreptul internațional își are fundamentul în dreptul divin, este natural ca instituția divină internațională a Papalității să aibă dreptul și datoria de-a veghea ca în comunitatea internațională a Statelor să se respecte legile divine morale universale și să aplice infractorului sancțiuni morale pline de eficacitate, datorită puterii morale formidabile a Vaticanului.

În lumina acestor constatări, Papalitatea, cu caracterul ei supranațional, apare ca un organism internațional necesar spre care popoarele chinute de vremile războiului își îndreaptă ultimele speranțe, atât pentru umanizarea războiului, cât și pentru curmarea lui cu un ceas mai de vreme prin pacifismul tradițional al Sf. Scaun.

Este foarte evident că Papalitatea nu se poate desinteresa nici de soarta prizonierilor de război, a căror problemă constituie un important capitol al dreptului internațional.

Papalitatea în cursul istoriei sale bimilenare a răspuns speranțelor și din acest punct de vedere.

În războiul trecut, sunt îndeobște cunoscutе strădaniile Papei Benedict XV în favorul prizonierilor.

Pentru Sanctitatea Sa Papa Pius XII, soarta prizonierilor din actualul război este o preocupare de căpetenie.

Nu întreprinde nimic ce ar putea ameliora soarta lor și ce ar putea aduce o mângâiere familiilor lor prin mijlocirea corespondenței.

Mai zilele trecute, am avut ocazia să constatăm aceasta, cu ocazia vizitei făcute prizonierilor Ruși din Valea Jiului de către Escelența Sa Nunțiu Apostolic Andrea Casulo, prin care vizită solul papal a terminat cu cercetarea tuturor lagărilor din România.

Prizonierii au avut fericirea să fie mângâiați prin cuvântări impresionante de către Nunțiu apostolic, și au învățat să privească lumea și viața în lumina spiritului ce emana ca o flacără vie din ochii mai mult decât tinerești ai Excelenței Sale, la care admirai deopotrivă, toate calitățile unui blând bătrân și înțelept părinte, cât și vigoarea tinerească a unui fin și iscusit diplomat.

Nunțiu papal, însoțit de d-nii lt. col. Marin Alex., adjutant al Mareșalului Conducător, căpit. N. Argeșeanu dela M. Stat Major, căpit. I. Nenițescu și prof. Smochină dela Președinție, precum și Sf. Sa Delmestri, secretarul nunțiatului, a avut ocazia să constate din nou că pentru România tratamentul bun aplicat prizonierilor este ceva mai mult decât un angajament internațional: este o obligație creștinească.

Acest examen de cultură și civilizație este îmbucurător și pentru Sf. Scaun și pentru noi, Români.

Pentru Sf. Scaun din motivele de mai sus, iar pentru noi Români din cauza că un organ internațional ia act de feliul cum tratăm prizonierii, și prin acest organ lumea întreagă.

Și este bine să fim cunoscuți și din acest punct de vedere, când popoarele învrăjbite își vor întinde ramurile păcii, peste ruinele fumegânde.

Dr. Eugen Suciu

Astru Sibian în sărbătoare. Dornici de a-și manifesta iubirea față de Biserică și conducătorul ei, tinerii studenți dela Sibiu, înmănunchiați în Astru, abia adunați din risipirea vacanței, s'au și gândit la o sedință în cinstea I. P. S. Sale Dr. Valeriu Traian Frențiu, Administratorul Apostolic al diecezei de Alba Iulia și Făgăraș. În dupămasa zilei de 21 Noemvrie a. c. sala cea mare a Casei Stu-

denților, s'a umplut de tineri uniți, între care erau și studenții dela Academia de Teologie din Blaj. Sedința, cu program variat, a fost deschisă prin cuvântarea președintelui de onoare a Astrului, prof. Dr. C. Tătaru, căruia i-a urmat salutul studenților exprimat de președintele activ, stud. Nicolae Pop. Celelalte puncte din program au arătat drumurile de ideal religios și cinste cetățenească pe care va merge fiecare Astrist. Icoana dorințelor lor pline de avânt spre culmile sfințeniei, ale științei, ale patriotismului, a fost viu înfățișată I. P. S. Sale, care a binecuvântat și gândul și strădania acestor iubiți fii ai săi. Printr-o cuvântare de înaltă ținută creștinească și românească, plină de sfaturi diriguitoare pentru studenți, dl'prof. Dr. Iuliu Hațieganu, rectorul Universității Daciei Superioare, încheie această neuitată sedință, care va inspira fiecăruia Astrist o demnă ținută în decursul acestui an.

Știri mărunte

Ne-a părăsit un suflet bun.

Acest suflet bun a fost văduva *Maria Gruiescu n. Frențiu*, sora I. P. S. păr. episcop Valeriu Traian — căruia și pe această cale îi exprimăm respectuoase condoleanțe — trecută la cele veșnice la Beiuș, în ziua de 27 Noemvrie c., la vârsta de 74 de ani. Slujba înmormântării i-a făcut o Preasf. Ioan Bălan și Preasf. V. Aftenie dela București, încunjuțați de-un impunător sobor de preoți, între cari erau păr. Dr. V. Macaveiu, și păr. Dr. N. Brinzeu, prepozitiți capitulari, păr. Iuliu Maior, canonic mitropolitan, păr. Dr. Valer Hetco, protop. Beiușului, păr. Dr. N. Flueraș, dir. liceului „Samuil Vulcanu“ ș. a. Cuvântul funebru l-a rostit păr. I. Mateiu, profesor. Bogată în fapte bune a fost viața adormitei în Domnul, liniștită moartea. — Fie-i partea cu dreptii!

Cu „Astra“ la Micăsasa. Credincioșii păr. D. Boariu și Șt. Crișanu, din Micăsasa, au primit în mijlocul lor Duminecă 22 Nov. c., pe elevii cl. VII dela Școala Normală de băieți din Blaj, conduși de Prof. Vas. Popp, Dr. Sim. Crișanu și pedagogul Vas. Văleanu. La sf. Liturgie, în biserica arhiplină, a predicat păr. Crișanu, iar după masă a oficiat Bindecuvântarea Euharistică. — La orele 3 p. m., în sala cea mare a Școlii primare pusă la dispoziție de dl dir. Anca, s'a desfășurat programul la care au fost de față toți intelectualii comunei în frunte cu M. Onor. D. Boariu, preot pens. Sedința a deschis-o păr. Șt. Crișanu, care i-a prezentat publicului pe oaspeții veniți în numele Astrei. Au vorbit: Prof. Vas. Popp, despre Neamul românesc și durerile lui, dl Slt. Oanchiș, delegatul Marelui Stat Major, despre Campania din Răsărit iar păr. Sim. Crișanu despre credință și rugăciune. Elevii au desfășurat un program compus din cântece, declamări, monoloage și piesa „Arvinte și Pepelea“ de Alexandri, interpretată de D. Mircea, V. Nanu și M. Vesa. Tuturor le-a mulțumit preotul local Șt. Crișanu, pentru osteneala depusă în slujba luminării satelor.

Vești desmintite. S'a scris în presa vrăjmașilor că Germania ar căuta căi ce duc la pace. Cercurile politice berlineze atrag însă atenția obștească asupra declarației ministrului de externe nordamerican, care spune că n'are nici o cunoștință despre asemenea taționări. Asemenea se desminte (*Rador* 2. XII. 43) și știrea că ambasadorul german von Pappen s'ar găsi în ceva misiune specială la Vatican. — La fel se desminte și informația amăsurat căreia Sf. Scaun ar încheia ceva acord deosebit cu Turcia. — Tot așa se declară la Berlin (*S. P. P.* 1. XII. 43) că s'vonul cu reluarea relațiilor diplomatice între Turcia și Vatican nu corăspunde adevărului.

Locale. Poimâne, Luni, de prasniciul Sf. Nicolae, va predica în catedrală păr. Gh. Dănilă, canonic mitropolitan.

Divizie citată pe Națiune. Prin ordinul de zi pe Națiune, Nr. 51 din 27. XI. 43, d. Mareșal Ion Antonescu, laudând strălucitele fapte de arme ale Diviziei 10 Infanterie, face cunoscut Țării întregi că pomenita Divizie s'a acoperit de glorie, luptând în diferite sectoare ale frontului de răsărit. Vreme de mai bine de doi ani, precizează ordinul de zi, „Odessa, Korpeci, Jusnaja-Ozereika, Adagun, Kiewskoje, Cubanul, Crimeea, statornicesc drumul de glorie al faptelor de arme ale acestei divizii“. — Laudă ei!

† **Nicolae Gârbea**, protop. onorar, fost paroh al Barului Mare (eparhia Lugojului) a trecut la cele veșnice în Petroșani (10 Noemvrie c.), într'al 61-lea an al vieții și 35 al preoției sale cinstite. — Odihnească în pace!